

Ίσες ευκαιρίες πληροφόρησης και εκπαίδευσης σε τυφλούς και άτομα με προβλήματα όρασης

Στην κοινωνία που ζούμε, κάποιοι συμπολίτες μας πάσχουν από τυφλότητα ή από κάποιο άλλο σοβαρό πρόβλημα όρασης. Παρ' όλον το φυσικό πρόβλημα που αντιμετωπίζουν, ως ισότιμα μέλη της κοινωνίας μας, εξακολουθούν να έχουν και αυτοί το ανθρώπινο δικαίωμα και συνάμα την ανθρωπινή ανάγκη για πληροφόρηση και εκπαίδευση. Έχουν και αυτοί την καθημερινή ανάγκη να ενημερώνονται από ένα περιοδικό ή μια εφημερίδα, να διαβάζουν ή να μελετούν ένα βιβλίο, να επικοινωνούν μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail) ή ακόμα την ανάγκη του να "σερφάρουν" απλά στο διαδίκτυο (internet).

Δυστυχώς, οι περισσότεροι άνθρωποι αλλά και οργανισμοί (όπως πανεπιστήμια, βιβλιοθήκες και κέντρα πληροφόρησης) είτε αννοούν την ύπαρξη αυτών των ατόμων είτε, απλά, δεν κάνουν τίποτα για την εξυπηρέτησή τους, αφού αγνοούν τις δυνατότη-

τες που προσφέρονται με την αξιοποίηση της νέας τεχνολογίας, η οποία μπορεί να βοηθήσει αυτά τα άτομα να ανακτήσουν εναλλακτικές πηγές πληροφόρησης.

Στις μέρες μας, η νέα τεχνολογία μας δίνει τη δυνατότητα να προσφέρουμε ποιαιτικές υπηρεσίες πληροφόρησης σε αυτά τα άτομα.

Όσο και αν ακουγεται περιεργό σε μερικούς, η νέα τεχνολογία επιτρέπει σε τυφλούς και μερικώς βλέποντες χρήστες τη δυνατότητα χρήσης ηλεκτρονικού υπολογιστή (σταθμού εργασίας), και μέσω αυτού τη δυνατότητα αναζήτησης στο διαδίκτυο, τη γραφή και ανάγνωση ηλεκτρονικού μηνύματος (e-mail), την πρόσβαση σε ηλεκτρονικά κείμενα (βιβλία, εφημερίδες, περιοδικά, κλπ.).

Στην Κύπρο έχουν ήδη εγκατασταθεί, μέσα στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού έργου ACCELERATE, δύο τειοιστή σταθμοί στην Κεντρική Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου

Κύπρου.

- Ο πρώτος σταθμός απευθύνεται σε τυφλά άτομα και αποτελείται επίσης από ειδικό λογισμικό, το οποίο καθοδηγεί φωνητικά το χρήστη, καθώς και από ανανεώσιμη πινακίδα Braille, η οποία εφαρμόζεται κάτω από το πλήκτρολόγιο και απεικονίζει το κείμενο που βρίσκεται στην οθόνη του υπολογιστή σε χαρακτήρες Braille, αναγνώσιμους διά της αφής. Ο σταθμός αυτός περιλαμβάνει ακόμα σαρωτή βιβλίων (book scanner) και λογισμικό αναγνώρισης χαρακτήρων (Optical Character Recognition) με τη βοήθεια των οποίων υπάρχει η δυνατότητα μετατροπής έντυπων κειμένων σε ηλεκτρονική μορφή, ώστε να είναι αναγνώσιμα από χρήστες με προβλήματα όρασης. Τέλος, ο σταθμός αυτός συνοδεύεται από εκτυπωτή (printer) Braille, ο οποίος μπορεί να εκτυπώσει όλα τα κείμενα που βρίσκονται σε ηλεκτρονική μορφή

Και οι τυφλοί μπορούν τώρα να «σερφάρουν» στο διαδίκτυο

*Του Ανδρέα Κ. Ανδρέου**

σε ειδικό χαρτί σε γραφή Braille, για να μπορούν να διαβαστούν από τυφλά άτομα.

- Ο δεύτερος σταθμός απευθύνεται σε άτομα μερικώς βλέποντα (με σοβαρά προβλήματα όρασης) και αποτελείται από λογισμικό μεγέθυνσης της οθόνης (Zoom) καθώς επίσης και από ειδικό λογισμικό, το οποίο καθοδηγεί (και φωνητικά το χρήστη). Γι' αυτή την κατηγορία χρηστών, η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Κύπρου έχει επίσης αποκτήσει έναν αριθμό από ειδικά έντυπα (κυρίως λεξικά) σε μεγελονοράματα μορφή, για να είναι αναγνώσιμα από άτομα με περιορισμένη όραση.

Οι δύο αυτοί σταθμοί εργασίας θα βοηθήσουν αναμφί-

σβητητα τους χρήστες με αυτοί του είδους τα προβλήματα να καλύψουν ένα μεγάλο μέρος των πληροφοριακών και εκπαιδευτικών τους αναγκών στο Πανεπιστήμιο Κύπρου.

Σίγουρα θα αντιμετωπιστούν (και ήδη αντιμετωπίζονται) αρκετά προβλήματα όπως η εκπαίδευση των ατόμων με προβλήματα όρασης, του προσωπικού της Βιβλιοθήκης με τις νέες απαιτήσεις, ο συντονισμός με τους διάφορους φορείς, καθώς και τις άλλες υπηρεσίες του Πανεπιστημίου κ.ά. Η κατάσταση σίγουρα δεν είναι η ιδανική. Η προσπάθεια θα είναι μακρόχρονη και επίπονη, όμως θα πρέπει να συνεχισθεί σε συνεργασία με την Παγκύπρια Οργάνωση Τυφλών και τη Σχολή Τυφλών, και να στηριχθεί από όλους μας.

Το έργο ACCELERATE (ACCeS to the modern Library sERvices for the blind and pArtially sightED people) έχει ως στόχο του την παρο-

χή στα άτομα με προβλήματα όρασης ίσων ευκαιριών πρόσβασης στις υπηρεσίες βιβλιοθηκών με τους κανονικά βλέποντες.

Το έργο αυτό, το οποίο διεξάγεται στα πλαίσια του ευρωπαϊκού προγράμματος Leonardo da Vinci, και στο οποίο συμμετέχει επίσης από κυπριακής πλευράς η Κυπριακή Βιβλιοθήκη, καθώς και άλλες βιβλιοθήκες από την Ελλάδα, την Αυστρία και την Ολλανδία, είναι μόνο η αρχή. Συνέχεια αυτής της προσπάθειας αποτελεί η συμμετοχή της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Κύπρου στην πρόταση που έχει υποβληθεί, για χρηματοδότηση ενός άλλου ευρωπαϊκού έργου, του AEGIS, μέρος του προγράμματος Leonardo da Vinci II, για το οποίο αναμένεται έγκριση.

Περισσότερες πληροφορίες στη σελίδα: <http://www.ucy.ac.cy/library>

* Ο κ. Ανδρέας Κ. Ανδρέου είναι Βιβλιοθηκονόμος